

DJÓRALÍV

Pjerrot

Hellig Birma

Birma kettan er ein einföld ketta sum dugir sera væl at tillaga seg. Um tú ert burtur ein stóran part av degnum, skalt tú tó helst ikki hava eina Birma kettu einsamalla. Tá er best um tú hevur tvær kettur. Ikki er neyðugt at keypa tvær Birma kettur, men ein vanlig húsketta er eisini góð. Nóg eru bangin fyrri, at kettan ikki verður eins nógv knýtt at fólki, um hon hevur ein kettuvín, men soleiðis er tað als ikki. Ein Birma hevur ongan tíð nóg mikið við bara at vera saman við øðrum kettum..

Um tú ikki hevur móguleika fyrri at hava tvær kettur, so er tað eisini fínt um tú hevur ein hund, kanin ella sjálvst eitt marsvín. Tað umráðandi er bara at

Birmain er saman við einum øðrum livandi skapningi.

Birmakettan er sera barnavinalig, tí hon er altíð í góðum lag, tímir væl at spæla, er liðilig og ongantíð órein.

Birmain er eisini væl-egnað, um tú ikki hevur ein regluligan dag, tí hon hevur ikki brúk fyrri, at tað er so róligt rundan um hana, sum til dømis tann meiri legmatiska persarakettan.

Hellig Birmakettan dámar so sera væl at vera við í øllum og knýttir seg meiri at sínum eigarum enn at húsunum. Tí er Birmain eisini lætt at hava við sær, tá tú skalt út at ferðast.

Hellig Birmain sigst at vera ein av sunnastu rasukettunum sum finnast.

Umráðandi er at halda tenn á kettu. Her er tað Grace, ið fær bustað tenninar við eini el-tannbust

Einasti kettualarin

ÓLÚVA JOHANNESSEN
redaktion@dimma.fo

Marita Gullett úr Nólsoy er einasti kettualarin í Føroyum.

Kettan Grace var ein jólagáva frá einum vinmanni at manni hennara, Jens-Kjeld.

Marita kendi Hellig Birma frammanundan, men hevði tá aldrin hugsað um at blíva kettualari.

- Grace var jú bara ein jólagáva, sum vit blivu ógvuliga glað fyrri og góð við.

Marita ivaðist leingi í, um hon skuldi fara at ala. Grace er ein sera góð og vøkur ketta av sjáldsama góðari ætt. Hetta ger hana til eina góða alikettu.

Havandi í huga allar hesar blandaðu kettur, sum folk keypa í góðari trúgv um, at tær eru ektaðar, fór Marita av álvara at seta seg inn í hetta at ala kettu.

- At vera alari er ikki bara sum at siga tað. Tað krevur nóg. Tá tú hevur eina so góða alikettu, hví so ikki royna at gera okkurt gott fyrri tað sera stóra aliarbeidið, ið verður gjørt.

Marita bleiv helt bitin av rasuni og kom í samband við Hellig Birma klubban í Danmark. Gjøgnum Hellig Birma Klubban fekk hon boðið tann flotta frensin Pjerrot og smekkaði til beinanvegin. Pjerrot bleiv valdur út frá ættartalvu og útsjónd, soleiðis at hann passaði til Grace.

Tað er sera umráðandi at ættartalvan er í lagi. At

fáa ættartalvu til kettlingar kostar undir 200 krónur, so tað er heilt óskiljandi hví folk ikki gera tað. Eitt annað er, at tað skjótt verður innannøring í Føroyum, um ikki skil verður hildið á hesum. Og tað má ikki henda.

Ræddist kettlingarnar

Í juni 2006 bleiv Marita »omma«. Hetta var fyrsta ferðin at Grace legði kettlingar. Ein kettlingur legði seg tvøran fyrri og bleiv tí fastur. Hetta hevði við sær, at tað var neyðugt við einum keisaraskurði. Long tí gekk aðrenn Ritan sigldi til Havnar, og tí var Marita vís í, at kettlingurin, sum stóð fastur, ikki fór at liva leingi afturat.

Tá Grace vaknaði aftur eftir doyvingina, vildi hon

ikki kennast við kettlingarnar og var bangin fyrri teimum. Hon lá í 10 dagar og goymdi seg undir songini.

Allir yvirlivdu

Marita var tí noydd at geva kettlingunum mat annan hvønn tíma fyrstu vikuna. Hon svav í mesta lagi ein til hálvannan tíma í senn, tí kettlingar eta alt samdgrið.

Av og á fekk hon hjálp frá manninum og tá fekk hon sovið eitt sindur longri.

Tað er eitt undur, at allir kettlingarnir yvirlivdu. Handalagið var kanska har frammanundan, tí fyrr hava tey roynt at mata einum papageykaunga, sum foreldrini ikki vildu vita av.

Rasuketta

Um tú hugsar um at fáa tær eina kettu, hevði tað verið eitt gott hugskot um tú gevur tær far um, hvat tað vil siga at ansa

og røkta hesum nýggja »vini-num«. Tú kanst til dømis ráðfæra teg hjá djóralæknanum ella hjá øðrum, sum hava skil fyrri

kettum, um ráð og vegleiðing.

Tá hettar er komið uppá pláss, so skalt tú velja um tú vilt hava eina rasukettu ella ikki. Tað finnast nevnliga rasukettir, sum eru meiri rólígar og »dovnar« enn tann vanligu húskettan. Nógvilja hava eina langhærda kettu ella kanska hárleysa, og her eru tað sera

nógvar rasur at velja ímillum. Men hvat grundin nú enn er, so skal ein fyrst og fremst syrgja fyrri at seta seg inn í ta valdu rasuna og ikki bara velja eftir útsjónd. Hetta fyrri at ein er greiður yvir, hvat hetta er fyrri ein ketta og hvar fyrri temperament og stødd ein kann vænta sær, men eisini fyrri at

tryggja sær, at tú fært ta røttu rasuna og ikki verður snýttur av óærligum kettualarum.

Ein rasuketta skal ansast uppá sama máta sum ein »vanlig« húsketta. Tó skula nakrar langhærðar ketturasur bustast, so pelsurin ikki tøvist í knútar.

Í Føroyum

Fýra kettlingar komu undan. Triggjar kettur og ein frensur. Allar kettlingarnir vórðu seldir við ættartalvu. Ein av familjunum, sum keypti eina av kettunum, hava nú keypt sær ein flottan frens úr Hollandi, so enn heldur hetta flotta aliarbeiðið fram.

Keyp frá góðkendum alara

Um tú kundi hugsað tær eina rasukettu, so leggur Marita dent á at tað er sera umráðandi at keypa frá einum góðkendum alara. Prísmunurin er sera lítill. Ikki bara keypa bíligt gjøgnum til dømis Den Blá Avis. Men kannað eftir, at alarin er góðkendur, tí so hevur tú ein keypsáttmála sum sigur, at tú ert vissadur um at fáa eina

nyggja kettu, um kettan skuldi víst seg at verið sjúk. Tú hevur eisini altíð møguleika at spyrja um hjálp og góð ráð frá alaranum. Eisini er gott at vera limur í einum kettuklubba.

Tað er játtað at hava kettuframsýning í Føroyum. So um grundarlag er fyri tí og nógv fólk eru áhugað í at sýna fram kettur, so er ikki óhugsandi, at tað verður ein kettuframsýning í Føroyum í framtidini. Sera stuttligt hevði verið, um hetta kom í lag.

redaktion@dimma.fo

Fakta

Tekin um at frensurin er kynsbúgvinn og at kettan gongur á illum

Frensurin

Mjavar
Slettir
Landið lugtar nógv
Kelin
Strýkur

Kettan

Órólig
Eymkar seg (grenjar)
Rullar seg
Heldur halanum til síðuna

Fakta

Fakta um Grace

Navn: Imagicat's Grace

Aldur: 4 ár

Rasa: Hellig Birma

Yndismatur: Grillaður høsnarungi frá City og rækjur. Serliga tær stóru frá Royal Greenland og marengs frá Frans

Yndisleika: Pelsdjór, ein gomul lissa og borðtennisbóltar

Yndisítróttagrein: Spæla krógva og blunda.

Fakta um Pjerrot

Navn: Sir & Lady's sir Pjerrot

Aldur: 2 ár

Rasa: Hellig Birma

Yndismatur: ALT uttan blóðmør. Pjerrot plagar at halda vakt við rusksþannina. Hvønn morgun elskar hann eisini at fáa nykókaðan havragreyt.

Yndisleika: Grasstrá, skitnar sokkar, tógv og nýggja føroyska ull. Til dømis so bleiv Pjerrot við við at hanga í jakkanum á einum, sum kom á gátt. Eingin skilti hví, men so vísti tað seg, at hesin jakkin var púra nýggjur og keyptur dagin fyri.

Kettan

Sum Piet Hein skrivaði fyri nøkrum árum síðani:

»Lille kat på vejen der, hvis er du – jeg er sgu min egen«.

Í nógvum førum passara hettar brotið til okkara kettu, ið vit hava sum kelidjór.

Kettan hevur stutt trýn, sera sterkar tenn, og upp á seg smá oyru. Frensurin er vanligast størri enn kettan.

Frá náttúruni er kettan mest virkin í skýming og um náttina. Kettan gongur við kettlingum í 62-67 dagar. Hon leggur vanligast 2-6 kettlingar, sunn leggjast blindir. Kettlingarnir lata eyguni upp umleið 10 dagar eftir, at teir eru lagdir, og 2-3 mánaðir seinni klára teir seg sjálvar.

Frensur

Tey eru nógv, ið fáa sær ein kettling uttan reiðiliga at hugsa um, at hann skjótt verður vaksinn. Ein frensur er kynsbúgvinn, longu tá hann er 6-10 mánaðir gamal, treytað av rasu og árstíð. Ein kynsbúgvinn frensur vísur sína kynstráan á fleiri mátar.

- hann mjavar hart og áhaldandi
- hann slettir uttanfyri kettubakkan fyri at vísa, at tað er hansara øki
- landið luktar nógv

- Hann strýkur og er oftani burtur í fleiri dagar. Ein strúkandi frensur kemur lættari til skaða í bilvanlukkum.

- Kemur í slagsmál við aðrar frensar um kettur, og hetta kann geva bitsár, byldar og sjúkur ið smitta.

Um ein roynir at halda ein kynsbúnan frens inni, kann hann at enda fara at gera seg inn á bæði eigara og innbúgv.

Ketta

Ketta fer vanligast at ganga á illum, tá hon er 5-9 mánaðir gomul. Um várið byrjar kettan oftani fyrr at ganga á illum enn restina av árinum. Frá várinum og til tíðliga um heystið er stutt ímillum, at kettan gongur á illum. Bara 2-3 vikur og tað stendur á í 2 til 12 dagar.

Tá kettan gongur á illum broytir hon atburð.

- kettan verður órólig - hon sigur eymkandi ljóð ella fer at grenja hart, fyri at tilkalla frensarnar

- kettan verður meiri kelin og rullar sær á gólvinum

- kettan heldur halanum til síðuna

Hesum slepst undan við at sterilisera kettuna ella geva henni p-pillara.

Tá tú hevur valt

Tá tú hevur valt, hvat fyri rasa kettan skal vera, er tað so at tú skalt finna út-av, hvør hevur kettlingar í júst hesu rasuni. Lat vera

við at keypa ein kettling eitt stað, har hann er nógv bíligari enn onnur stað. Møguleikin fyri, at alarin als ikki tekur

alingina í álvara og slettis ikki er álítandi, er sera stóru. Tað er jú bara hesa einu ferðina, tú skalt gjalda fyri kettuna. Keypir

tú kettuna »ov bíliga«, er vandi fyri at skula brúka nógvan pening til djóralæknarokningar í staðin.

Rætting

Í djóratíðindunum seinast varð skrivað, at eingin ríðiskúli er í Føroyum. Men so er ikki. Tãd eru enn tã tveir

ríðiskúlar. Berghestar og Ríðiskúlin hjá Hera.